

РОЗДІЛ II. СУЧАСНІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ СТУДІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Анна Агейчева

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2184-8820>

Інеса Роженко

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8334-5087>

DOI 10.31558/1815-3070.2020.40.2.11

УДК 378.018.43.02:004

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Статтю присвячено огляду найбільш значних досліджень з проблем перекладу англійської науково-технічної термінології. Представлені класифікація та аналіз труднощів, що виникають у процесі перекладу, пояснення їхніх основних причин. Визначаються та ілюструються основні різновиди мовної інтерференції, термінологічної омонімії. Пропонуються шляхи вирішення проблем перекладу науково-технічних термінів.

Ключові слова: науково-технічна термінологія, граматичні трансформації, мовна інтерференція, інтерферент, «хибні друзі перекладача».

Сучасна термінологія – досить складний і неоднорідний лексичний пласт. Попри твердження про однозначність, конкретність, чіткість і ясність термінів, багато з них не можуть вважатися такими, оскільки вони є багатозначними і мають синоніми. Межі між термінологічною і не-термінологічною лексикою часто розмиті. Водночас, стрімкий розвиток термінологічних сфер практично всіх наук призводить до того, що в сучасній термінології з'являється велика кількість нових лексичних одиниць. Подібні терміни починають широко використовуватися, проте їхня фіксація в словниках дещо спізнюється, що створює необхідність знання та вмілого застосування перекладацьких прийомів під час їхнього перекладу.

Оскільки основними рисами українського технічного стилю є суворість викладу, чіткість визначень, лаконічність форми, А. В. Федоров визначає повноцінність перекладу як «вичерпну передачу смислового змісту оригіналу і повну функціонально-стилістичну відповідність йому» (Федоров). Отже, працюючи зі спеціальними текстами, перекладач зобов'язаний правильно зрозуміти і адекватно передати мовою перекладу всю інформацію, закладену в оригіналі.

Щоб вичерпно передати зміст, необхідно правильно зрозуміти сенс термінологічної одиниці, а також «співвідношення між змістом і формою» оригіналу (Нелюбин 30), а також підібрати відповідний еквівалент у мові перекладу. Водночас Ю. Н. Марчук закликає не протиставляти синтаксис і семантику у визначенні частин мови і членів речення, а «розглядати ці два аспекти у тісному зв'язку і в їхній маніфестації у контексті» (Марчук). Перешкодою для розуміння може стати як форма терміна, так і зміст укладеного в зовнішньо зрозумілій

формі поняття. Нерідко підбір відповідного еквівалента в мові перекладу також є нелегким завданням для перекладача-початківця.

Вирішальне значення у технічному перекладі має правильна інтерпретація термінів, які містять ключову інформацію. Теоретично переклад термінів не повинен викликати будь-яких ускладнень. Однак, оскільки сучасна термінологія є досить складним і неоднозначним пластом лексики, на практиці ми переконалися, що термінологічні одиниці часто є серйозною перешкодою для правильного розуміння і перекладу спеціальних текстів.

Метою дослідження є виявлення основних труднощів науково-технічного перекладу і розкриття методичних підходів під час перекладу термінології. Для досягнення поставленої мети потрібно розв'язати такі конкретні **завдання**: класифікувати та проаналізувати труднощі, що виникають під час перекладу науково-технічної літератури, пояснити їхні основні причини; визначити й проілюструвати основні різновиди мовної інтерференції, термінологічної омонімії; запропонувати шляхи вирішення основних проблем перекладу науково-технічних термінів.

Об'єктом дослідження є науково-технічний переклад текстів різних жанрів, **предметом** – науково-технічна термінологія, специфічні граматичні структури, що використовуються у науково-технічному дискурсі.

Для вирішення завдань, поставлених у роботі, використовується ряд методів лінгвістичного аналізу, а саме порівняльний метод, за допомогою якого визначаються спільні та відмінні ознаки у мовній реалізації технічного документа в англійській і українській мовах; метод дистрибутивного аналізу, який дає можливість визначити синтагматичні і парадигматичні зв'язки слів у реченні, що є необхідним для більш адекватного аналізу особливостей їхнього перекладу в рамках технічного дискурсу; метод перекладацького аналізу, за допомогою якого можна детально вивчити різні перекладацькі трансформації, які використовуються для досягнення еквівалентності під час перекладу англійської технічної документації українською мовою.

Наукова новизна цієї роботи полягає в тому, що були виявлені, систематизовані та проілюстровані основні лексичні та граматичні труднощі, що виникають під час перекладу англійської технічної документації з огляду на явища мовної інтерференції, міжгалузевої та внутрішньогалузевої омонімії.

Теоретична і практична цінність отриманих результатів проведеного дослідження визначається можливістю використання отриманих результатів в процесі практичної перекладацької діяльності, а також під час викладання теоретичних дисциплін перекладознавчого циклу і на практичних заняттях з проблем перекладу науково-технічної літератури.

По-перше, зупинимось детально на деяких стилістично-граматичних особливостях англійського тексту, невласливих стилю української технічної літератури.

1. В англійському тексті переважають *особові форми дієслова*, тоді як українському науковому стилю більш властиві *безособові або невизначено-особові* звороти, наприклад:

(1) *You might ask why engineers have generally chosen to supply us with a. c. rather than d. c. for our household needs.* – ‘Можна запитати, чому для домашніх потреб зазвичай використовується змінний, а не постійний ток’.

(2) *We know the primary coil in the ordinary transformer to have more turns than the secondary one.* – ‘Відомо, що первинна обмотка звичайного трансформатора має більше витків, ніж вторинна’.

2. В англійських текстах описового характеру нерідко вживається майбутній час для вираження теперішньої дії.

Керуючись контекстом, варто перекладати такі пропозиції не майбутнім, а теперішнім часом, іноді з модальним відтінком:

(3) *The zinc in the dry cell accumulates a great many excess electrons which **will move** to the carbon electrode.* – ‘Цинк в сухому елементі акумулює велике число надлишкових електронів, що *рухаються* до вугільного електрода’.

(4) *Fig. 10 gives a drawing of a bulb; the filament **will be seen** in the centre.* – ‘На рис. 10 наводиться креслення електричної лампи; нитку розжарення *видно* в центрі’.

3. В англійських технічних текстах особливо часто зустрічаються *пасивні звороти*, тоді як в українській мові пасивний стан вживається значно рідше.

Отже, під час перекладу нам часто доводиться вдаватися до заміни пасивних конструкцій іншими засобами вираження, більш властивими українській мові (Ковтун 184):

(5) *This question was discussed at the conference.* – ‘Це питання було *обговорено* на конференції’. – ‘Це питання *обговорювалося* на конференції’. – ‘Це питання *обговорювали* на конференції’. – ‘Конференція *обговорювала* (або: *обговорила*) це питання’.

4. Автори англійської технічної літератури широко використовують різні *скорочення*, які абсолютно не вживаються в українській мові, наприклад: **d. c.** (*Direct current*) – *постійний струм*; **a. c.** (*Alternating current*) – *змінний струм*; **s. a.** (*Sectional area*) – *площа перерізу*; **b. p.** (*Boiling point*) – *точка кипіння* та ін.

Такі скорочення в перекладі повинні розшифровуватися і даватися в повному позначенні.

5. Деякі слова або вирази в англійському тексті містять чужий нашій мові образ. Під час перекладу вони повинні замінюватися аналогами, тобто виразами, відповідними за змістом, але більш звичними для українського тексту, наприклад:

(6) *We have learned to manufacture dozens of construction materials to substitute iron.*

Замість *dozen* в українській мові звичайно в таких випадках вживається слово *десяток*, тому це речення ми перекладаємо так: ‘Ми навчилися виробляти десятки будівельних матеріалів, що замінюють залізо’.

Форма терміна є важливим елементом для його розуміння. Розглянемо труднощі, пов’язані з формою терміна. Форма є невід’ємною частиною семантичної структури будь-якого слова. Без назви предмети і поняття не можуть бути включені до системи мови. Будь-який предмет або явище асоціюються у нас з їхнім вербальним позначенням у рідній мові. Стосовно іноземної мови, ми можемо не

знати якогось слова, проте його форма часто допомагає нам за асоціацією з рідною мовою, або ж на основі вже відомих нам слів іноземною мовою ми можемо зрозуміти його без словника. Н. І. Шахова, вивчаючи питання розуміння слів у процесі читання, виділила три їхні категорії (Шахова):

- слова, розуміння яких відбувається через усвідомлення їхньої *графіки*;
- слова, розуміння яких відбувається через усвідомлення їхньої *структури*;
- слова, розуміння яких відбувається через розуміння їхнього *контексту*

(Шахова 124).

Подібна класифікація повною мірою стосується термінів. Зокрема, до першої групи можна віднести весь комплекс *інтернаціональних* термінів, форми яких у мовах оригіналу та перекладу схожі. Наприклад, схожа графічна форма терміна *process* – *процес* допомагає зрозуміти його значення в тексті. Щодо терміна *expert*, то хоча для його перекладу краще використовувати український еквівалент «*спеціаліст*», замість запозичення «*експерт*», форма англійського терміна є і в цьому разі ключем для правильного трактування (Рябцева 27).

До термінів, розуміння яких відбувається через контекст, належать багато-значні слова і словосполучення, реалії, терміни та слова, які набули нового значення у спеціальному контексті, так звані **конотовані** терміни. Аналіз контексту у процесі роботи з подібними термінами необхідний для їхнього правильного перекладу (Кучман 31).

Під час перекладу термінів важливо враховувати багато факторів, однак якщо правильно виділено той елемент, який допомагає встановити послідовність між відомим і новим, це можна вважати першим кроком до правильного розуміння. Усі види аналізу терміна – компонентний, словотвірний, морфологічний, контекстуальний – полегшують розуміння терміна. Щодо термінів, що належать до перших двох груп, грамотно проведений аналіз форми терміна в цьому разі найчастіше призводить до його розуміння і правильного перекладу (Корбут 38).

На жаль, зовнішня форма не завжди допомагає зрозуміти термін, а іноді навіть є джерелом помилок. Бувають випадки, коли аналіз форми терміна, його структурної організації не тільки не сприяв, а, навпаки, ускладнював розуміння, призводив до неправильної інтерпретації. Причиною труднощів у процесі аналізу зовнішньої форми і структурної організації терміна може стати:

- *інтерференція* рідної мови;
- внутрішньомовна *омонімія*;
- чужорідна для мови перекладу форма терміна;
- складна структурна організація терміна.

Коли людина вчить іноземну мову, вона підсвідомо порівнює її з рідною, намагається виявити подібність одиниць в обох мовах. Іноді таке зіставлення корисне, воно допомагає швидше засвоїти інтернаціональну лексику. Однак досить часто інтерференція рідної мови сильно заважає роботі перекладача (Смірнова 7).

В. В. Алімов називає «дві будь-які значущі одиниці (морфеми, слова, вирази, речення), які за звучанням / написанням та функціями в одній мові нагадують відповідні одиниці і функції в іншій мові (Алімов 15) *інтерферентами* і виділяє як *позитивні*, так і *негативні* інтерференти. «Мовна інтерференція ви-

значається як взаємодія мовних систем в умовах двомовності, що формується або за взаємодії різномовних соціумів, або у разі індивідуального білінгвізму». «Основною причиною *деструктивної інтерференції* у технічному перекладі є недостатня або надмірна ідентифікація якихось лінгвістичних і спеціальних явищ і функцій в одній мові і їхня компенсація схожими, на думку перекладача, явищами і функціями в іншій мові» (Алимов 22).

Подібні слова створюють значні труднощі під час перекладу, вони отримали назву «*хибних друзів перекладача*». Л. І. Борисова характеризує цю категорію слів як велику і різномірну, «що містить інтернаціональну лексику, псевдоінтернаціональні слова, пароніми та інші типи міжмовних аналогізмів» (Борисова 8). Оскільки вони збігаються з українськими паралелями у своїх інтернаціональних значеннях, то легко ототожнюються з ними під час перекладу, оскільки міжмовні аналогізми мають деяку графічну (або фонетичну), граматичну, а часом і семантичну спільність. «Вживання термінів, що неправильно відбивають предметно-логічні відносини між поняттями, може бути причиною зсуву понять, що зі свого боку порушує достовірність інформації, що отримується» (Дубичинский 79).

У більшості випадків українське слово збігається з англійським не у всіх значеннях, а лише в одному-двох. «Зазвичай це відбувається, коли англійське слово було запозичене в українській мові лише в частині своїх значень» (Бондар).

Нерідко схожість форми українського та англійського терміна має випадковий характер і може обмежуватися збігом фонетичної чи графічної форми. Існує також *фонетико-графічна омонімія*, за зовнішньою формою і звучанням вони нагадують лексичні одиниці української мови, що мають зовсім інше значення: *ФІО* (*free in and out* – *навантаження і розвантаження за рахунок фрахтувальника*) – скорочення, подібне за формою і звучанням з російським *ФИО* (*ПІБ*) – *прізвище, ім'я, по батькові*. І хоча цей удаваний збіг стосується не української, а російської мови, на підсвідомому рівні він нерідко викликає відповідні асоціації у перекладача навіть під час перекладу українською мовою. Термін «гар» є графічним омонімом, оскільки його зовнішня форма схожа з українським словом «дар».

У результаті взаємовпливу мов, рідше через випадкові зовнішні збіги, терміни, «будучи елементами відповідної терміносистеми, мають водночас досить “прозору” внутрішню форму, щоб ввести перекладача в оману» (Влахов 276), тому що «“прозора внутрішня форма” має мало спільного з їхнім дійсним значенням» (Казимира 55).

Перекладачі-початківці мають бути гранично обережними під час аналізу термінологічних одиниць. Треба уважно вивчити семантичні зв'язки такого терміна з іншими членами речення, спираючись на контекст, не поспішати дати переклад здавалося б знайомого слова. «Налаштованість на семантичні параметри дає змогу перекладачеві позбутися надмірного впливу внутрішньої форми перекладеної лексичної одиниці, і у такий спосіб уникнути буквализму» (Givon 100).

Людина, яка певною мірою знає іноземну мову, відчуває також вплив іноземної мови, «звичайно, читаючи тексти нерідною мовою ми подумки перекла-

даємо їх, хоча і не помічаємо цього» (Гвишиани 68). Такий неявний переклад виражається в ідентифікації зовнішнього або звукового образу іноземного слова з тим поняттям, яке воно позначає. Оскільки інтерференція «може бути міжмовною і внутрішньомовною» (Коваленко 209), зіставлення образу і поняття може бути неправильним.

Нерідко проблема перекладу полягає в утриманні закладеного у терміні поняття. У процесі перекладу «невід’ємну частину становить з’ясування змісту оригіналу, що підлягає передачі засобами іншої мови» (Зражевская 6), оскільки саме зміст має залишитися незмінним під час перекладу, неправильне трактування змісту може призвести до повного або часткового спотворення всього висловлювання. Причиною труднощів, пов’язаних з інтерпретацією образу, закладеного в терміні, може бути:

- недостатнє знання системи понять тієї галузі науки, у якій здійснюється переклад;
- національна специфіка терміна;
- неоднорідність термінології.

Як висловився А. А. Реформатський, «термінологія як сукупність слів – слуга двох хазяїв: системи лексики і системи наукових понять» (Кияк 122). Отже, «розуміння і тлумачення термінів засноване на знанні не тільки відповідних визначень, а й тих метамовних кондицій, у яких ці терміни реалізуються; зміст терміна не обмежується його дефініцією, а визначається поняттям, яке він позначає, а також тим місцем, яке це поняття посідає в загальній системі наукових понять певної теорії або напряму» (Гвишиани 38). Термінологія «як сукупність термінів має національний характер, тому що це – частина лексичного складу конкретної національної мови, вона формується на основі загальнонародної мови, обумовлена нею». (Звегинцев 94). «Терміни, що позначають один і той самий предмет чи явище, але утворені з використанням різних ознак номінації, підкреслюють специфіку національного інформаційно-мовного відбиття дійсності і по-своєму доповнюють один одного, семантично інформуючи, які сторони об’єктивної реальності в них фіксуються. Кожна мова впорядковує дійсність по-своєму», «лексичне поняття супроводжується певним культурним компонентом, власне дійсність може не повністю збігатися у різних народів» (Казимира 12). Крім того, як абсолютно правильно помітила В. В. Ощепкова, «країнознавчий культурний компонент у смисловій структурі слова може змінюватися в різних періоди історії під впливом таких екстралінгвістичних факторів, як правові та соціальні установки, звичаї, традиції, побут тощо» (Ощепкова 145).

У процесі перекладу подібних термінів спостерігається явище, що називається «культурною інтерференцією», коли система понять рідної мови переноситься в іноземну, призводячи до змішування понять. Все це створює необхідність «під час вивчення іноземної мови засвоювати не лише нову звукову форму слів, але і нову систему понять, що лежить в їхній основі, реалії іншої мови, іншу систему номінації та засобів образності, інший тип мислення і лад мови» (Абабілова, Білокамінська 127).

А. Г. Голодов відносить фонові знання, а також мотивуючі ознаки, покладені в основу найменувань, до властивостей, що перешкоджають правильній інтерпретації термінів іноземною мовою. У пошуках позначення для нового поняття люди керуються своїми уявленнями про предмет або явище, що позначаються, які можуть сильно відрізнятися у різних народів. Очевидно, що людина, незнайома з дійсністю і звичаями Великобританії, часто не може зрозуміти логіки, згідно з якою явище отримало свою назву, оскільки **«національно-культурна специфіка** слова окремо в словниках, здебільшого, не відбивається і **присутня імпліцитно**, пронизує всі компоненти значення слова, відбивається екстралінгвістично, висвічується стилістичними, комбінаторними та іншими різновидами слововживання» (Гільченко 77).

Національно-культурні особливості притаманні, в основному, термінованій лексиці (перейшла із суспільної мови в термінологію), вона не позбавляється образності, що не пориває з тими культурно-історичними асоціаціями, які є у вихідного слова. Так сталося з терміном «blue-collar» – *«робітник»*. Подібна назва виникла, оскільки робітники у Великобританії носили комірці синього кольору, на відміну від «білокомірцевих» службовців (*«white-collar criminal»* – *«шахрай»*) тощо, з числа службовців або осіб, що займають високу суспільну позицію) (Richards). Подібні терміни можуть не бути реаліями, однак їх не походження вмотивовано певними національними особливостями, як у наведеному вище прикладі.

Щодо лексики термінологічного характеру, то подібні одиниці, «не відриваючись від «термінологічної» семантики, розвивають вторинні, вже власне лексичні значення» (Абабілова, Білокамінська 71; Йебра). Лексика, що прийшла в суспільну мову з термінології, акумулює в собі фонові семантичні частки національно-культурного генезису точно так само, як і звичайні слова. Сьогодні, коли люди все активніше цікавляться політикою, економікою, прагнуть знати закони, багато спеціальних термінів входить до суспільної мови та асимілюється там.

Як відомо, джерелом формування термінологічної інформації є практична творча діяльність людей, суспільно-пізнавальний досвід. Цим визначається соціальна сутність термінологічної інформації, яка концентрує в собі колективну профільно-наукову пам'ять, базовими одиницями якої виступають поняття. Формування нового поняття нерідко пов'язане із новим сприйняттям предмета, який розуміється на базі наявного мовного досвіду. Перекладач повинен вивчити ту область науки і техніки, в якій він працює. Це дає йому можливість домогтися вичерпного розуміння змісту понять, що виражені термінами. Недостатня обізнаність у тій галузі знання, до якої належить текст, що перекладається, «незнання властивостей конкретних предметів дійсності, предмета як такого» призводить до нерозуміння терміна, незважаючи на те, що його форма може бути зрозуміла або навіть знайома перекладачеві. Як відомо, джерелом формування термінологічної інформації є практична творча діяльність людей, суспільно-пізнавальний досвід. Цим визначається соціальна сутність термінологічної інформації, яка концентрує в собі колективну профільно-наукову пам'ять, базовими одиницями якої виступають поняття. Формування нового поняття нерідко

пов'язане із новим сприйняттям предмета, який розуміється на базі наявного мовного досвіду. Перекладач повинен вивчити ту область науки і техніки, в якій він працює. Це дає йому можливість домогтися вичерпного розуміння змісту понять, що виражені термінами.

Література

1. Абабілова Н. М., Білокамінська В. Л. Особливості перекладу термінів українською мовою. *Молодий вчений*. 2015. № 2(17). С. 126–128.
2. Алимов В. В. Явление лингвистической интерференции при изучении специального перевода: автореф. дис. ... канд. филол. наук. Москва, 2008. 24 с.
3. Бондар Л. А. Механізми перекладу англійських термінів-новоутворень українською мовою. *Філологічні студії*. 2011. Вип. 6. С. 81–87.
4. Борисова Л. И. Ложные друзья переводчика. Общенаучная лексика: учеб. пособ. Москва: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2009. 212 с.
5. Влахов С. Н. Непереводимое в переводе: учеб. пособ. Москва: Международные отношения, 2008. 342 с.
6. Гвишиани Н. Б. Язык научного общения. Вопросы методологии: монография. Москва: Высшая школа, 2010. 280 с.
7. Гільченко Р. О. Загальні аспекти нормалізації авіаційних термінів. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. Київ: ІВЦ Держкомстату України, 2002. Вип. 2. С. 75–84.
8. Дубичинский В. В. Лексические параллели: учеб. пособ. Харьков: Харьковское лексикографическое о-во, 2009. 155 с.
9. Звегинцев В. А. Семиолингвистические универсалии. *Язык и человек*. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 2007. С. 93–104.
10. Зражевская Т. А. Трудности перевода общественно-политического текста с английского языка на русский: учеб. пособ. Москва: Высшая школа, 2006. 239 с.
11. Йебра В. Г. Изучение языков и перевод. *Язык. Поэтика. Перевод*. Москва: МГЛУ, 2006. № 426. С. 66–75.
12. Казимира З., Казимира І. Англійська мова та комп'ютерні системи: взаємна мотивація до вивчення. *Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики*. Вісник ДУ «ЛП». Львів, 1998. № 355. С. 55–61.
13. Кияк Т. Функції та переклад термінів у фахових текстах. *Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2008. № 620. С. 3–5.
14. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу: посібник для студентів перекладацьких факультетів. Київ: Інкос, 2002. 320 с.
15. Ковтун О. В. Особливості перекладу англійських авіаційних термінів українською мовою. *Матеріали III міжн. наук.-практ. конф. «Соціокультурні та етнолінгвістичні проблеми галузевого перекладу в парадигмі євроінтеграції»* (2–3 квітня 2010 р.). Київ: АграрМедіа-Груп, 2010. С. 182–186.
16. Корбут О. Г. До проблеми труднощів перекладу технічних термінів у студентів машинобудівних спеціальностей. *Advanced Education*. 2014. Вип. 1. С. 36–41.
17. Кучман І. Переклад англійських термінів у галузі комп'ютерних технологій. *Вісник Житомир. держ. ун-ту імені Івана Франка*. 2005. Вип. 10. С. 25–32.
18. Марчук Ю. Н. Проблемы машинного перевода: учеб. пособ. Москва: Наука, 2008. 232 с.
19. Нелюбин Л. Л. Введение в технику перевода (когнитивный теоретико-прагматический аспект): учеб. пособ. Москва: Изд-во МГОУ, 2005. 153 с.
20. Ощепкова В. В. О национально-культурном своеобразии лексики австралийского варианта английского языка. *Лингвистика и преподавание языка*. Москва: МОПИ, 2008. С. 136–147.

21. Рябцева Н. К. Перевод как специальная речевая деятельность. *Проблемы перевода текстов разных типов*. Москва: Ин-т языкознания, 2007. С. 22–35.
22. Смірнова Т. В. Лексичні прийоми перекладу термінологічних одиниць транспортної галузі (Нац. авіаційний ун-т, м. Київ). URL: <http://er.nau.edu.ua>
23. Федоров А. В. Основы общей теории перевода. Лингвистические проблемы: учеб. пособ. Москва: Высш. школа, 2009. 396 с.
24. Шахова Н. И. Вопросы обучения пониманию слов в процессе чтения. *Лингвистика и методика преподавания иностранного языка*. Москва: Наука, 2006. С. 124–128.
25. Givon N. Mind, code and context. Essays in pragmatics: Hilsdale, New Jersey. London, 1989. 263 p.
26. Richards J. C. The study of learner English. *Error analysis (perspectives on second language acquisition)*: Longman Group Ltd., 2007. P. 3–5.

References

1. Ababilova, N., Bilokaminska, V. “Osoblyvosti perekladu terminiv ukrainskoiu movoiu. (Peculiarities of translating Ukrainian terms)”. *Molodyi vchenyi (Young scientist)*. 2 (17) (2015): 126–128. Print.
2. Alimov, V. “Yavleniye lingvisticheskoy interferentsii pri izuchenii spetsialnogo perevoda (The phenomenon of linguistic interference in the study of special translation)”. Diss. Moskva, 2008. Abstract. Print.
3. Bondar, L. “Mekhanizmy perekladu anhliiskyykh terminiv-novoutvoren ukrainskoiu movoiu. (Mechanisms of translating English innovative terms into Ukrainian)”. *Filologichni studii (Philological Studies)*. 6 (2011): 81–87. Print.
4. Borisova, L. *Lozhnyye druzia perevodchika. Obshchenauchnaya leksika (Translator’s false friends. General scientific vocabulary)*. Moskva: NVI-TEZAURUS, 2009. Print.
5. Vlahov, S. *Neperevodimoye v perevode (Untranslatable in translation)*. Moskva: Mezhdunarodnyye otnosheniya, 2008. Print.
6. Gvishiani, N. *Yazyk nauchnogo obshcheniya. Voprosy metodologii (The language of scientific communication. Methodological issues)*. Moskva: Vysshaya shkola, 2010. Print.
7. Hilchenko, R. “Zahalni aspekty normalizatsii aviatsiinykh terminiv (General aspects of normalization of aviation terms)”. *Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchyykh navchalnykh zakladakh (Humanitarian education in technical higher educational institutions)*. 2 (2002): 75–84. Print.
8. Dubichinskiy, V. *Leksicheskiye paralleli (Lexical parallels)*. Kharkov: Kharkovskoye leksikograficheskoye o-vo, 2009. Print.
9. Zvegintsev, V. “Semiolingvisticheskiye universalii (Semi-linguistic universals)”. *Yazyk i chelovek (Language and man)*. (2007): 93–104. Print.
10. Zrazhevskaya, T. *Trudnosti perevoda obshchestvenno-politicheskogo teksta s angliyskogo yazyka na russkiy (Difficulties of translating a socio-political text from English into Russian)*. Moskva: Vysshaya shkola, 2006. Print.
11. Yebra, V. “Izucheniye yazykov i perevod (Language learning and translation)”. *Yazyk. Poetika. Perevod (Language. Poetics. Translation)*. (2006): 66–75. Print.
12. Kazymyra, Z., Kazymyra I. “Anhliiska mova ta kompiuterni systemy: vzaiemna motyvatsiia do vyvchennia (English language and computer systems: mutual motivation to study)”. *Problemy lingvistyky naukovo-tekhnichnoho i khudozhnogo tekstiv ta pytannia lnhvometodyky. Visnyk DU “LP” (Problems of linguistics of scientific-technical and artistic texts and issues of linguo-methodology. Bulletin of the State Enterprise “LP”)*. (1998): 55–61. Print.
13. Kyiak, T. “Funktsii ta pereklad terminiv u fakhovykh tekstakh (Functions and translation of terms in professional texts)”. *Visnyk nats. un-tu “Lvivska politehnika”. Seriiia “Problemy ukrainskoi terminologii” (Bulletin of the nat. Lviv Polytechnic University. Series “Problems of Ukrainian terminology”)*. 620 (2008): 3–5. Print.

14. Kovalenko, A. *Zahalnyi kurs naukovo-tekhnichnoho perekladu (General course of scientific and technical translation)*. Kyiv: Inkos, 2002. Print.
15. Kovtun, O. "Osoblyvosti perekladu anhliiskyykh aviatsiinykh terminiv ukrainskoiu movoiu (Peculiarities of translating English aviation terms into Ukrainian)". *Materialy III mizhn. nauk.-prakt. konf. "Sotsiokulturni ta etnolinhvistychni problemy haluzevoho perekladu v paradyhmi yevrointehratsii" (2–3 kvitnia 2010 r.) (Materials III int. scientific-practical conf. "Socio-cultural and ethnolinguistic problems of field translation in the paradigm of European integration" (April 2–3, 2010))*. (2010): 182–186. Print.
16. Korbut, O. «Do problemy trudnoshchiv perekladu tekhnichnykh terminiv u studentiv mashynobudivnykh spetsialnostei (To the problem of difficulties in translating technical terms for students of machine-building specialties)". *Advanced Education*. 1 (2014): 36–41. Print.
17. Kuchman, I. "Pereklad anhliiskyykh terminiv u haluzi kompiuternykh tekhnolohii (Translation of English terms in the field of computer technology)". *Visnyk Zhytomyr. derzh. un-tu imeni Ivana Franka (Bulletin of Zhytomyr. state Ivan Franko University)*. 10 (2005): 25–32. Print.
18. Marchuk, Yu. *Problemy mashinnogo perevoda (Machine translation problems)*. Moskva: Nauka, 2008. Print.
19. Nelyubin, J. *Vvedeniye v tekhniku perevoda (kognitivnyy teoretiko-pragmaticheskiy aspekt) (Introduction to translation technique (cognitive pragmatic and theoretical aspect))*. Moskva: Izd-vo MGOU, 2005. Print.
20. Oshchepkova, V. "O natsionalno-kulturnom svoyeobrazii leksiki avstraliyskogo varianta angliyskogo yazyka (On the national and cultural originality of the vocabulary of the Australian version of the English language)". *Lingvistika i prepodavaniye yazyka (Linguistics and language teaching)*. Moskva: MOPI, 2008. Print.
21. Ryabtseva, N. "Perevod kak spetsialnaya rechevaya deyatel'nost (Translation as a special speech activity)". *Problemy perevoda tekstov raznykh tipov (Translation problems of different types of texts)*. Moskva: In-t yazykoznavaniya, 2007. Print.
22. Smirnova, T. *Leksychni pryiony perekladu terminolohichnykh odynyts transportnoi haluzi (Nats. aviatsiinyi un-t, m. Kyiv). (Lexical means of translating terminological units of transport sphere (National Aviation University, m. Kiev))*. URL: <http://er/nau/edu/ua>
23. Fedorov, A. *Osnovy obshchei teoryi perevoda. Linyvystycheskiye problem (Foundations of the general theory of translation. Linguistic problems)*. Moskva: Vyssh. shkola, 2009. Print.
24. Shakhova, N. "Voprosy obucheniya ponimaniyu slov v protsesse chteniya (Issues of teaching comprehension of words in the process of reading)". *Lingvistika i metodika prepodavaniya inostrannogo yazyka (Linguistics and methods of teaching a foreign language)*. Moskva: Nauka, 2006. Print.
25. Givon, N. *Mind, code and context. Essays in pragmatics*: Hilsdale, New Jersey. London, 1989. 263 p.
26. Richards, J. C. *The study of learner English. Error analysis (perspectives on second language acquisition)*: Longman Group Ltd., 2007. P. 3–5.

SOME ASPECTS OF ENGLISH SCIENTIFIC AND TECHNICAL TERMINOLOGY TRANSLATION

Anna Ageicheva

Department of General Linguistics and Foreign Languages, National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”, Poltava, Ukraine.

Rozhenko Inesa

Department of Foreign Languages with Latin and Medical Terminology, Ukrainian Medical Stomatological Academy, Poltava, Ukraine.

Abstract

Background: The present article focuses on the general overview on the major aspects in technical translation. It considers certain characteristic features of technical language: terminology, including eponyms and multi-word terms, acronyms and abbreviations, affixation, word compounding, the doublet phenomenon, polysemy and synonymy.

Purpose: to describe in general the translation for lay-readers and for professional audiences (expert-expert texts).

Results: Attention is paid to qualifications of technical translators, verification and review. Translation activity is a decisive factor in spreading knowledge, practical experience and new discoveries in the field of medicine and pharmacology. It is also the most important issue in providing healthcare services to foreigners or minorities. Translators of technical texts face a great number of difficulties. They include technical terminology, lexical equivalence of medical texts, readability, quality issues. Technical translation concerns a number of subject areas, including other fields of specialty. Translation is a crucial factor in disseminating knowledge and new discoveries in the technical field globally. Technical translation does not concern a single genre or a homogenous discourse. The translated texts include popularizations, such as textbooks for technical students, popular science book, but also research papers, conference proceedings, case studies, discharge summaries, reports and relatively simple texts: information leaflets, consent forms, brochures.

Discussion: The demand for technical translation is extremely high. Translators of technical texts face a number of challenges, some of which are the subject of research. They include terminology, lexical equivalence of texts, readability, quality issues. This article offers a general overview of the major issues in technical translation. Technical translation is considered to be one of the most complicated and is the most expensive in its cost in the practice of translation bureaus not only in Ukraine but throughout the world, and rightly so, it has its own peculiar features and can cause serious difficulties for a translator.

Keywords: scientific and technical terminology, grammatic transformations, language interference, interferent, “translator’s false friend”.

Vitae. Anna Ageicheva is a Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Dean of Faculty of Humanities, Associate Professor of Department of General Linguistics and Foreign Languages at National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”. Her areas of research interests include translations studies, terminological studies, linguocultural studies, English language teaching.

Correspondence: ageicheva@ukr.net

Vitae. Inesa Rozhenko is a Lecturer of Department of Foreign Languages with Latin and Medical Terminology at Ukrainian Medical Stomatological Academy. Her areas of research interests include translations studies, terminological studies, ESP teaching.

Correspondence: euacademy@ukr.net

Надійшла до редакції 01 жовтня 2020 року.
Рекомендована до друку 15 жовтня 2020 року.